

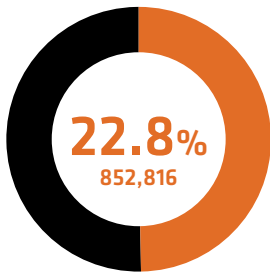

დიასპორის ჩართულობის ანალიზი საქართველო

ფაქტები და სტატისტიკა

ემიგრაცია

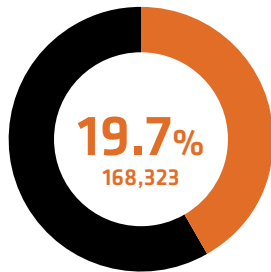
სრულ მოსახლეობაში ემიგრანტების

♂ 49.8%
♀ 50.2%

დიასპორის რაოდენობა ევროკავშირში

♂ 41.8%
♀ 58.2%

ფულადი გზავნილების პროცენტული წილი მთლიან შიდა პროდუქტში (GDP): **13.4%**

ფულადი გზავნილების შემოდინება (USD მილიონი): **2,110**

მოწინავე მიმღები ქვეყნები

რუსეთის ფედერაცია	450,115
საბერძნეთი	81,272
უკრაინა	65,042
აზერბაიჯანი	49,137
სომხეთი	37,886

პოლიტიკური უფლებები

ორმაგი მოქალაქეობა¹

ხმის მიცემის უფლება საზღვარგარეთ მცხოვრები მოქალაქეებისთვის²

ხმის მიცემა უცხოეთიდან: საელჩოებში/საკონსულოებში

ტერმინოლოგია: უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეებისა და დიასპორული ორგანიზაციების შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად (2011 წ.), ტერმინი „დიასპორა“ მოიცავს საზღვარგარეთ მცხოვრებ ყველა ქართველ მიგრანტ მოსახლეობას, მათ შორის ისტორიულ დიასპორას, დროებით მოკლევადიან ემიგრანტებს, გრძელვადიან ემიგრანტებს, უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებს და ქართველებს, რომლებმაც უკვე მოახდინეს ნატურალიზაცია თავიანთ საცხოვრებელ ქვეყნებში.

საქართველოს არ გააჩნია დიასპორის ჩართულობის პოლიტიკის დოკუმენტი

1 „საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ“ საქართველოს კანონში 2018 წელს შეტანილი ცვლილებების თანახმად, შესაძლებელია საქართველოს მოქალაქეობის შენარჩუნება, თუკი საქართველოს მოქალაქე სხვა ქვეყნის მოქალაქეობის მოპოვებამდე საქართველოს სახელმწიფოდან მიიღებს თანხმობას. საქართველოს ნებისმიერ მოქალაქეს, რომელმაც საქართველოს მოქალაქეობა სხვა ქვეყნის მოქალაქეობის მოპოვების გამო დაკარგა, უფლება აქვს, მიმართოს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საქართველოს მოქალაქეობის აღდგენის წესით მინიჭების მოთხოვნით, 2020 წლის 31 დეკემბრამდე, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/4273360?publication=0>

2 <http://cesko.ge/eng/static/1605/amomrcheveli-sazghvargaret>

პოლიტიკისა და საკანონმდებლო ჩარჩოს მიმოხილვა

- 2011 ● **საქართველოს კანონი უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეების და დიასპორული ორგანიზაციების შესახებ³** განსაზღვრავს უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან მიმართებით საქართველოს სახელმწიფო პოლიტიკის პრინციპებს და აყალიბებს ამ პოლიტიკის განსახორციელებლად საქართველოს სახელმწიფო ორგანოების საქმიანობის საფუძვლებს, ასევე განსაზღვრავს უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულისა და დიასპორული ორგანიზაციის სამართლებრივ სტატუსს.
- 2014 ● **საქართველოს ორგანული კანონი საქართველოს მოქალაქეობის შესახებ⁴** ამარტივებს საქართველოს მოქალაქეობის დადგენას და ცვლის ნატურალიზაციის პროცედურებს.
- 2015 ● **საქართველოს კანონი შრომითი მიგრაციის შესახებ⁵** დიდწილად არეგულირებს უცხოეთში მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეების შრომითი ემიგრაციის ნორმებს, განსაკუთრებით ემიგრაციას შუამავალი ორგანიზაციების საშუალებით. კანონი ასევე ითვალისწინებს შრომითი ემიგრანტების უფლებების დაცვის მექანიზმებს.
- 2016
▼
- 2020 ● **საქართველოს მიგრაციის სტრატეგია⁶** შეიქმნა იმისთვის რომ მომხდარიყო მიგრაციის პოლიტიკის სწორი დაგეგმვა და მისი მართვის ეფექტიანობის მუდმივი გაუმჯობესება საქართველოს მთავრობის პრიორიტეტების შესაბამისად. საქართველოს მიგრაციის სტრატეგიის მიზანია, 2020 წლისთვის საქართველოში მიგრაციის მართვის ისეთი საკანონმდებლო და ინსტიტუციური სივრცის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს ქვეყნის ევროკავშირთან კიდევ უფრო დაახლოებას; ხელს შეუწყობს სხვადასხვა რელიგიური, კულტურული და ეთნიკური ჯგუფების მშვიდობიან თანაცხოვრებას, ემიგრანტთა უფლებების დაცვას და საზოგადოებაში წარმატებულ ინტეგრაციას; ხელს შეუწყობს დაბრუნებული მიგრანტების რეინტეგრაციას, მიგრაციის დადებითი ეკონომიკური და დემოგრაფიული ასპექტების გამოყენებას ქვეყნის განვითარებისთვის და გაზრდის საქართველოს მოქალაქეების ლეგალური მიგრაციის შესაძლებლობებს. 2021-2031 მიგრაციის სტრატეგიით (დამტკიცების მოლოდინში), მთავრობა გეგმავს აქტიურად გააგრძელოს მიგრაცია და განვითარების მიმართულებით მუშაობა.

ტენდენციები

ევროკავშირისა და საქართველოს შორის მოხილობის პარტნიორობის შედეგად, ქართული დიასპორის ჩართულობა ქვეყნის განვითარებაში საფუძვლიანად არის ასახული საქართველოს მიგრაციის სტრატეგიაში. ამრიგად, საქართველოს მთავრობამ საქართველოს მიგრაციის 2016-2020 და 2021-2031 წლების სტრატეგიაში შეიტანა მიგრაცია და განვითარება. სტრატეგიის წლიურ სამოქმედო გეგმებში შედის მთელი რიგი პროგრამები, რომლებიც დიასპორის ჩართულობისკენ არის მიმართული. როგორც მიგრაციის სტრატეგიაშია ხაზგასმული, მიგრაციის მართვის პროცესში ძალიან მნიშვნელოვანია ისეთი პოლიტიკის გატარება, რომელიც უზრუნველყოფს დიასპორისა და მიგრანტების პოტენციალის გამოყენებას ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისთვის. ამრიგად, ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში განვითარებულმა მოვლენებმა აჩვენა საქართველოს მთავრობის მხრიდან დიასპორისადმი გაზრდილი ინტერესი, მათ შორის დიასპორის პოტენციალისა და პოზიტიური გავლენის გათვალისწინება საქართველოში მიმდინარე განვითარებისადმი მიმართული ძალისხმევის გაძლიერების კუთხით.

3 http://migration.commission.ge/files/law_on_compatriots_eng.pdf

4 <https://matsne.gov.ge/en/document/view/2342552?publication=5>

5 <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2806732?impose=translateEn&publication=3>

6 http://migration.commission.ge/files/migration_strategy_2016-2020_eng_final_amended_08.2018.pdf

მიღწევები

2019 წელს, საქართველომ ჩამოაყალიბა ახალი საგრანტო პროგრამა⁷ დიასპორული ორგანიზაციებისთვის, ისეთი პროექტების განსახორციელებლად, რომლებიც მიმართულია საქართველოს განვითარების პროცესებისკენ, აკადემიური / სამეცნიერო თანამშრომლობისკენ და დანიშნულების ქვეყნებში მიგრანტთა უფლებების ხელმისაწვდომობის მხარდაჭერისკენ. საგრანტო პროგრამა ფოკუსირებულია ისეთ თემებზე, როგორცაა დიპლომატიის გაძლიერება, ჯანსაღი ცხოვრების წესის მხარდაჭერა, ქართული დიასპორის ინტერესებისა და ადამიანის უფლებების დაცვა საზღვარგარეთ, ასევე დაბრუნების მხარდაჭერა და ეროვნული და კულტურული იდენტობის შენარჩუნება.

მთავრობამ ასევე მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა საფრანგეთთან ცირკულარული მიგრაციის სქემის შექმნისკენ (ინიცირებულია 2014 წელს და რატიფიცირებულია 2019 წელს); მიმდინარეობს მოლაპარაკებები ცირკულარული მიგრაციის სქემების შექმნის შესახებ შემდეგ ქვეყნებთან: გერმანია, პოლონეთი, ესტონეთი, ლიეტუვა, ესპანეთი, პორტუგალია, საბერძნეთი, ნორვეგია, შვედეთი, ფინეთი, ჩეხეთი, უნგრეთი და ირლანდია.

დაბრკოლებები

- **დაბრუნება და რეინტეგრაცია:** ქვეყანაში დაბრუნების და რეინტეგრაციის არასახარბიელო მდგომარეობის გამო, მრავალი მიგრანტი განიხილავს კვლავ ემიგრაციაში წასვლას უკეთესი შესაძლებლობებისა და ცხოვრების უფრო მაღალი დონის საძიებლად. მიგრანტებს, რომლებიც ნებაყოფლობით დაბრუნდნენ საქართველოში, უცხოეთში მიღებული ცოდნის, განათლებისა და უნარების გათვალისწინებით, სურთ დასაქმდნენ საქართველს შრომის ბაზარზე, თუმცა ისინი ყოველთვის ვერ ახერხებენ შესაბამისი შესაძლებლობებს ნახვას საქართველოში.
- **ნდობა:** საბჭოთა კავშირის დაშლით, საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის აღდგენითა და მძიმე ეკონომიკურ კრიზისებით გამოწვეული ემიგრაციის რამდენიმე ტალღის გადატანის შემდეგ, მიგრანტებსა და მთავრობას შორის ნდობის დამყარება პრობლემური გახდა. შემდგომ წლებში, ამ გამოწვევის წინააღმდეგ საბრძოლველად, საქართველოს მთავრობამ, მისი ბოლოდროინდელი და ისტორიული დიასპორის მიმართ ნდობის აღდგენის მიზნით, დაიწყო სხვადასხვა ინიციატივების დაფუძნება, რომლებიც ეხებოდა დიასპორის ჩართულობასა და ქვეყნის განვითარებაში მათი როლის წინ წამოწევას. მრავალი პროგრამა / ინიციატივა მიმართულია მთავრობის მიდგომის გაუმჯობესებისკენ დიასპორასთან ურთიერთობის კუთხით, საზღვარგარეთ მყოფ მოქალაქეებთან ძლიერი საკონტაქტო ქსელისა და მჭიდრო კავშირების დამყარების გზით.

⁷ საქართველოს მთავრობის მიერ ჩამოყალიბებული საგრანტო პროგრამა "დიასპორული ინიციატივების ხელშეწყობა" ხორციელდება საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ. აპლიკაციის ღია განაცხადის საფუძველზე მიღების შედეგად, 2019 წელს შეირჩა 28 განაცხადი, რომელთაგან თითოეულს გადაეცათ გრანტი დაახლოებით. 8,300 ევროს ოდენობით. <http://gda.ge/news/sagranto-programa-diasporuli-initsiativebis-khelshtskoba>

საყურადღებო ინფორმაცია: ეფექტური გამოცდილებები

დიასპორის ფორუმი⁸

კავშირები

საქართველოს დიასპორის ფორუმი იმართება ყოველწლიურად თბილისში, საქართველოში. მასში ერთიანდებიან დიასპორის ცნობილი წარმომადგენლები, საქართველოს მთავრობის, აკადემიური წრეების, სამოქალაქო საზოგადოების, კერძო სექტორის და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. ფორუმის მიზანს წარმოადგენს თანამშრომლობის გაღრმავება, სამუშაო შეხვედრების და თემატური დისკუსიების ორგანიზება, და თანამშრომლობის შესაძლებლობის დამკვიდრება შემდეგი მიმართულებებით: ეკონომიკა, ბიზნესი, განათლება და მეცნიერება, ქველმოქმედება, დიპლომატია, ასევე ახალგაზრდების ჩართულობის, მძლეოსნობა და კულტურა.

მაღალ-პროფილური დიასპორის დაჯილდოება⁹

კავშირები + ადამიანური კაპიტალი

მაღალ-პროფილურ ღონისძიებას საფუძველი ჩაეყარა საქართველოს პრეზიდენტის, საგარეო საქმეთა მინისტრის, საქართველოს მთავრობის, დიპლომატიური კორპუსისა და საერთაშორისო საზოგადოების სხვა მაღალი დონის წარმომადგენლების მონაწილეობით, ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ICMPD-ის პროექტის ფარგლებში. დაჯილდოება ყოველწლიურად იმართება საქართველოში. ღონისძიების მთავარ მიზანს წარმოადგენს დიასპორის მაღალ-პროფილური წევრების მოზიდვა და მათი ჩართულობის გაზრდა საქართველოს განვითარების პროცესებში. ეს ხორციელდება დიასპორის პროფესიონალთა ქსელის შექმნის გზით, რომელშიც ერთიანდებიან სხვადასხვა სექტორში მოღვაწე პროფესიონალები. მაღალ-პროფილური დიასპორის დაჯილდოების ცერემონიალის შედეგად, ქართული დიასპორის გამოჩენილი წევრების მიღწევები აღიარებულია და თვალსაჩინოა ეროვნული და საერთაშორისო მედიის საშუალებით.

ლეგალური მიგრაციის გზამკვლევი¹⁰

ემიგრანტთა უფლებები

იმისათვის, რომ ხელი შევუწყოთ ქართველი მიგრანტებისა და დიასპორის წარმომადგენელთა მიერ თავიანთ უფლებებზე ხელმისაწვდომობის ქონას დანიშნულების ქვეყნებში, შემუშავდა სახელმძღვანელო მიგრაციასთან დაკავშირებული ეროვნული კანონმდებლობის შესახებ, რომელიც ფოკუსირდება ევროკავშირის სამ სამიზნე ქვეყანაზე, სადაც ყველაზე მეტად არიან ქართველი ემიგრანტები კონცენტრირებული - საბერძნეთი, იტალია, და ესპანეთი. სახელმძღვანელო მოიცავს სრულყოფილ ინფორმაციას კონკრეტული კანონებისა და რეგულაციების შესახებ, რომლებიც ეხება საცხოვრებელ ადგილს, დასაქმებას, სოციალურ უსაფრთხოებას და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებს. ლეგალური მიგრაციის გზამკვლევი შემუშავდა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ICMPD ENIGMMA 2 პროექტის ფარგლებში.

პოლიტიკის სახელმძღვანელო დიასპორის ჩართულობის შესახებ კრიზისის მართვაში

კრიზისზე რეაგირება

„მიგრანტები კრიზისულ ქვეყნებში: მტკიცებულებებზე დაფუძნებული მიდგომის ხელშეწყობა ეფექტური და კოოპერატიული სახელმწიფო ქმედების უზრუნველსაყოფად“ პროექტის (MICIC, დაფინანსებულია EU-ის მიერ, ხორციელდება ICMPD-ის მიერ) ფარგლებში საქართველოსთვის შეიქმნა სახელმძღვანელო კრიზისის დროს დიასპორის ჩართულობის შესახებ. დოკუმენტში

8 <http://gda.ge/Search?q=%E1%83%A4%E1%83%9D%E1%83%A0%E1%83%A3%E1%83%9B%E1%83%98>

9 <http://www.enigmma.ge/news/georgian-diaspora-awards-2019/>

10 <http://www.enigmma.ge/about/>

შესული რეკომენდაციები ეყრდნობა მასპინძელ ქვეყნებში MICIC პროექტის სამუშაო შეხვედრაში მონაწილე ქართული დიასპორის წარმომადგენლებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ გაზიარებულ წინადადებებს.

ახალგაზრდა ელჩების პროგრამა¹¹

ყოველწლიური პროგრამა შექმნილია უცხოეთში მცხოვრები ქართველი ახალგაზრდებისთვის, რათა მათ თავიანთ საცხოვრებელ ქვეყნებში წარმოაჩინონ საქართველო კულტურული და საგანმანათლებლო ღონისძიებებით. პროგრამის მიზანია ცნობიერების ამაღლება საქართველოში მიმდინარე პოლიტიკურ-ეკონომიკური ან სოციალური საკითხების შესახებ, ხელი შეუწყოს ტურიზმის განვითარებას, წახალისოს ინვესტიციები და ხელი შეუწყოს სხვა ახალგაზრდებისა და ადგილობრივი მაცხოვრებლების ჩართვას კავშირების დამყარებაში. პროგრამა ხორციელდება ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ICMPD ENIGMMA 2 პროექტთან თანამშრომლობით.

ახალგაზრდები
+ კავშირები

დიასპორის ვებ-გვერდი¹²

ეს პლატფორმა - რომელიც შეიქმნა საგარეო საქმეთა სამინისტროს დიასპორასთან ურთიერთობების დეპარტამენტის მიერ - მთელი მსოფლიოს გარშემო მყოფ დიასპორის წარმომადგენლებს საშუალებას აძლევს იკონტაქტონ და მიიღონ სიახლეები ქვეყანაში მიმდინარე საკანონმდებლო და პოლიტიკის ცვლილებების შესახებ და მოიპოვონ ინფორმაცია დიასპორისთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე. www.gda.ge

კავშირები

11 <http://www.enigmaa.ge/en/?s=young+ambassadors>

12 www.gda.ge

დანართი:

მონაწილეების ჩამონათვალი

დიასპორასთან დაკავშირებული ინსტიტუციები

- ეროვნული ინსტიტუციები

მიგრაციის საკითხთა სამთავრობო კომისია 2010

http://migration.commission.ge/index.php?article_id=1&clang=1

კომისია წარმოადგენს მიგრაციის საკითხებზე მომუშავე სახელმწიფო უწყებების მაკოორდინებელ ორგანოს, და მიზნად ისახავს შეიმუშაოს და განახორციელოს თანმიმდევრული მიგრაციის პოლიტიკა სწორი მართვის უზრუნველსაყოფად. კომისიის მუდმივი წევრები არიან: საგარეო საქმეთა სამინისტრო, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური, ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო, ფინანსთა სამინისტრო და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური. საერთაშორისო ორგანიზაციები, როგორც არის: ICMPD, IOM, UNHCR და მიგრაციის საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციები, მოწვეულები არიან კომისიის სხდომებზე, როგორც საკონსულტაციო წევრები.

- სამინისტრო დონეზე

საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო 2016

ახდენს საქართველოს ეროვნული ინტერესების გატარებას, იცავს საქართველოს მოქალაქეების უფლებებს ქვეყნის ფარგლებს გარეთ და ხელს უწყობს უკეთესი მსოფლიო საზოგადოების ჩამოყალიბებას. <https://mfa.gov.ge/>

დიასპორასთან ურთიერთობის დეპარტამენტი 2016

2016 წელს, საქართველოს მთავრობაში მომხდარი ცვლილებების შედეგად, საგარეო საქმეთა სამინისტროში შეიქმნა დიასპორასთან ურთიერთობების დეპარტამენტი. დღემდე, აღნიშნული დეპარტამენტი რჩება მთავარ ერთეულად, რომელსაც ევალება უცხოეთში მყოფ ქართველებთან ურთიერთობის შენარჩუნება და განმტკიცება, დიასპორის სახელმწიფო სტრატეგიის შემუშავება და განხორციელება და უცხოეთში მცხოვრებ მიგრანტთა პროფილის შემუშავება. დიასპორასთან ურთიერთობის დეპარტამენტის მიზანია ინდივიდუალურად შემუშავებული ინიციატივების და პროგრამების განხორციელება უცხოეთში მყოფი ქართული დიასპორის წარმომადგენლებისათვის.

დიასპორული ორგანიზაციები ევროპაში

ამჟამად არცერთი ორგანიზაცია არ მუშაობს განვითარების მიმართულებით არსებულ პროექტებზე, მაგრამ აქვთ შესაძლებლობა ჩაერთონ სხვადასხვა განვითარებით საქმიანობაში.

ქართული დიასპორის ასოციაცია პოლონეთში

<https://www.facebook.com/disporagruzinskawpolsceofficial/>

ასოციაცია მხარს უჭერს ქართველ მიგრანტებს პოლონეთში, ატარებს კულტურულ ღონისძიებებს, ენის გაკვეთილებს, ცეკვის გაკვეთილებსა და სხვა ღონისძიებებს კავშირების დასამყარებლად.

კავკასიის კულტურული ცენტრი საბერძნეთი 2006

<https://el-gr.facebook.com/CaucasusCentreAthens/>

ათენში არსებული ეს ორგანიზაცია ამაყობს იმით, რომ უზრუნველყოფს ქართველ ბავშვებს საკვირაო სკოლით, ატარებს საცეკვაო გაკვეთილებს, ინტეგრაციის ხელმძღვანელობს აქტივობებს და სხვადასხვა კულტურულ ღონისძიებებს.

საქართველოს ასოციაცია საფრანგეთში 2016

http://georgiensenfrance.fr/?fbclid=IwAR0SOo5iKn3CzvW1GIR9XceaMR3yY5h1Z_vv9A-JY2EmImsBB_FEtIDL_1vA

ასოციაცია ხელს უწყობს ემიგრანტებს და ასევე ორგანიზებას უწევს კულტურულ ღონისძიებებს.

საქართველოს დიასპორა გაერთიანებულ სამეფოში <https://www.facebook.com/IN.sarajishvili.3>

ორგანიზაცია ქართველი ემიგრანტებისთვის უზრუნველყოფს ენის კლასებს, ასევე ატარებს საცეკვაო და სხვა კულტურულ ღონისძიებებს, მათ შორის სპორტულ ღონისძიებებს და უზრუნველყოფს ახალგაზრდების ჩართულობას.

საქართველოს ასოციაცია გერმანიაში გერმანია 1945 www.satvistomo.net

მიუნხენში არსებული დიასპორული ორგანიზაცია გერმანიაში ერთ-ერთი ყველაზე ძველი და გამორჩეულია. ორგანიზაცია უზრუნველყოფს ენის გაკვეთილებს, კონსულტაციებს, ცეკვის გაკვეთილებს, კულტურულ ღონისძიებებს და სხვა აქტივობებს.

ბერძნულ-ქართული კულტურული ასოციაცია საბერძნეთი

<https://www.facebook.com/HellenicGeorgianCulturalAssociation/>

ათენში დაფუძნებული ასოციაცია ქართველი ბავშვებისთვის ატარებს ქართული ენის, ცეკვის და სხვა გაკვეთილებს. ამასთან, ასოციაცია ემიგრანტებს სთავაზობს კონსულტაციებს სხვადასხვა საკითხებზე, როგორც კანონმდებლობა, ბინადრობის ნებართვის მოპოვება, ინტეგრაციის ხელმძღვანელობა და სამსახურთან დაკავშირებული პრობლემები.

ავტორი: ქეთევან გორგოშიძე

რედაქტირება: EUDiF

აპრილი, 2020

განახლებულია 2022 წლის ოქტომბერში

Implemented by

Funded by the European Union

